

Dosarul nr. 2ra-529/20

Prima instanță - (Judecătoria Cimișlia, sediul central) jud: G. Burdujan

Instanța de apel - (Curtea de Apel Comrat) jud: G. Colev, D. Fajenco, L. Caracuianu

DECIZIE

8 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Dumitru Mardari

examinând recursurile declarate de Societatea cu Răspundere Limitată „Făclia” și de Nicolae Prohnițchi, Galina Matvei, Igor Costiuc și Anatol Prohnițchi,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Făclia” împotriva Primăriei satului Sadaclia, raionul Basarabeasca și Consiliului sătesc Sadaclia, raionul Basarabeasca, intervenienți accesorii Nicolae Prohnițchi, Galina Matvei, Igor Costiuc și Anatol Prohnițchi, cu privire la repararea prejudiciului material, încasarea penalităților și a venitului ratat și compensarea cheltuielilor de judecată

și cererea de chemare în judecată depusă de Nicolae Prohnițchi, Galina Matvei, Igor Costiuc și Anatol Prohnițchi împotriva Consiliului sătesc Sadaclia, raionul Basarabeasca, Primarului satului Sadaclia, raionul Basarabeasca - Baciu Vasile, Comisiei de licitație a Primăriei satului Sadaclia, raionul Basarabeasca și Societății cu Răspundere Limitată „Făclia” cu privire la contestarea actelor administrative, declararea nulității contractelor și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 26 septembrie 2019 a Curții de Apel Comrat, deciziei suplimentare din 25 noiembrie 2019 a Curții de Apel Comrat și încheierii din 25 noiembrie 2019 a Curții de Apel Comrat,

c o n s t a ț ă:

La 27 decembrie 2016, SRL „Făclia” s-a adresat în instanța de judecată cu cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei s. Sadaclia și Consiliul sătesc Sadaclia, prin care a solicitat încasarea în mod solidar, cu titlu de reparare a prejudiciului material, a sumei de 116 785,88 de lei, compuse din 40 880 de lei suma venitului ratat pentru anul 2013, 27 208 lei suma pierderilor financiare pentru anul 2013, 14 370,5 lei suma ratei de inflație pentru perioada ianuarie 2014-noiembrie 2016, 34 327,88 de lei suma penalităților aplicate de Inspectoratul Fiscal pentru anul 2013, precum și compensarea cheltuielilor de judecată. (vol. I, f.d.2-7)

La 9 iunie 2017, SRL „Făclia” a depus cerere de concretizare a pretențiilor solicitând încasarea sumei prejudiciului în mărime de 274 531,27 de lei și a cheltuielilor suportate pentru achitarea taxei de stat în mărime de 4 732,36 de lei. (vol. I, f.d. 84-85)

Ulterior, la 12 ianuarie 2018, SRL „Făclia” a depus o nouă cerere de concretizare a pretențiilor prin care a solicitat încasarea sumei prejudiciului în mărime de 317 146,47 de lei, drept venit ratat pentru perioada 2013-2017, precum și compensarea cheltuielilor suportate pentru achitarea taxei de stat. (vol. I, f.d. 147)

În motivarea acțiunii, societatea reclamantă SRL „Făclia” a indicat că la 11 ianuarie 2005 a fost emisă decizia Consiliului sătesc Sadaclia nr. 01/05, în temeiul căreia s-a decis transmiterea în concesiune a serviciilor de alimentare cu apă, precum și 2 exploatarea sistemelor publice de alimentare cu apă, în gestiunea SRL „Făclia”, la 25 martie 2005 fiind încheiat contract de concesiune.

Prin decizia consiliului sătesc Sadaclia nr. 03/01 din 11 iunie 2010 s-a stabilit pe o perioadă nedeterminată de timp plata pentru 1 metru cub de apă livrată prin apeduct în mărime de 8,50 lei, iar prin Hotărârea instanței de judecată nr. 3-31/2010 din 11 iulie 2013 s-a dispus anularea sintagmei „pe o perioadă nedeterminată de timp” din pct. 2 al deciziei nr. 03/01 din 11 iunie 2010 a Consiliului sătesc Sadaclia, r-nul Basarabeasca.

Astfel din momentul emiterii deciziei nr. 03/01 din 11 iunie 2010 până la moment tariful a fost neschimbat.

În consecința faptului neactualizării tarifelor, la 24 februarie 2016, SRL „Făclia” s-a adresat Primăriei s. Sadaclia și Consiliul sătesc Sadaclia cu o pretenție privind compensarea tuturor pierderilor financiare suportate de către întreprindere pe parcursul perioadei 2013-15 martie 2016, însă fără nici un rezultat, fiind nevoiți să se adreseze în instanța de judecată cu cerere de încasare în mod solidar de la Primăria s. Sadaclia și Consiliul sătesc Sadaclia în beneficiul SRL „Făclia” a prejudiciului material cauzat.

La 7 aprilie 2017, Prohnițchi Nicolae, Matvei Galina, Costiuc Igor și Prohnițchi Anatol au depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliul sătesc Sadaclia, Primarului s. Sadaclia – Baci Vasile și SRL „Făclia”, solicitând declararea nulității absolute a contractului încheiat între Primarul s. Sadaclia și SRL „Făclia” în persoana lui Dem Vladimir din 25 martie 2005 privitor la transmiterea în concesiune a apeductului pe termen de 25 ani, încheiat contrar prevederilor legii cu intenția de a ascunde un alt act juridic și cu încălcarea limitei împuternicirilor; declararea nulității absolute a contractului încheiat între primarul s. Sadaclia și SRL „Făclia” în persoana lui Dem Vladimir din 19 ianuarie 2007 privitor la delegarea prin concesiune a gestiunii serviciilor privind alimentarea cu apă pe termen de 20 ani, încheiat contrar prevederilor legii cu intenția de a ascunde un alt act juridic și cu încălcarea limitei împuternicirilor, cu aducerea părților în poziția inițială. (vol. II, f.d. 3-4)

La 23 octombrie 2017, Prohnițchi Nicolae, Costiuc Igor, Prohnițchi Anatol și reprezentantul reclamantei Matvei Galina – avocatul Stănescu Valeriu, au depus cerere de concretizare a cererii de chemare în judecată, fiind menționați în calitate de pârâți Consiliul sătesc Sadaclia, Primarul satului Sadaclia - Baci Vasile, Comisia de licitație a Primăriei s. Sadaclia și SRL „Făclia”, prin care au solicitat: declararea

nulității absolute a pct. V.II și V.III.V din Decizia Consiliului local Sadaclia, r-nul Basarabeasca din 11 ianuarie 2005; a hotărârii comisiei de licitație din 10 martie 2005, privind rezultatele licitației prin care s-a dispus – transmiterea câștigătorului SRL „Făclia” din or. Cimișlia, în concesiune apeductul din s. Sadaclia raionul Basarabeasca; a contractului încheiat între Primarul s. Sadaclia și SRL „Făclia” în persoana lui Dem Vladimir din 25 martie 2005 privitor la transmiterea în concesiune a apeductului pe termen de 25 ani; a contractului încheiat între primarul s. Sadaclia și SRL „Făclia” în persoana lui Dem Vladimir din 19 ianuarie 2007 privitor la delegarea prin concesiune a gestiunii serviciilor privind alimentarea cu apă pe termen de 20 ani. (vol. II f.d.104-108)

În motivarea acțiunii reclamanții Prohnițchi Nicolae, Costiuc Igor, Prohnițchi Anatol și Matvei Galina au invocat că în calitate de locuitori ai s. Sadaclia și consilieri ai Consiliului sătesc Sadaclia în legătură cu executarea mandatului de consilier au stabilit mai multe încălcări admise de factorul de decizie a administrației publice locale din s. Sadaclia în persoana primarului Baci Vasile cât și a Consiliului local Sadaclia.

Pe parcurs au făcut cunoștință cu două contracte diferite privitor la transmiterea apeductului din s. Sadaclia de către primarul Baci Vasile către SRL „Făclia”, și anume contractul nr. 1 încheiat la 25 martie 2005 pe un termen de 25 ani, unde a fost indicat că contractul a fost încheiat în temeiul Legii nr. 534-XIII din 13 iulie 1995 și a deciziei Consiliului local nr. 01/05 din 11 ianuarie 2005.

Alt contract din 19 ianuarie 2007 a fost încheiat de Consiliul local Sadaclia în persoana lui Baci Vasile și SRL „Făclia”, în persoana lui Dem Vladimir, pe un termen de 20 ani, fără a indica temeiul încheierii acestui contract.

Nici unul dintre aceste contracte nu au fost înregistrate la organul cadastral, cu toate că obiectele transmise au o valoare de cost înaltă.

Consideră că aceste contracte au fost încheiate de către primarul Baci Vasile cu încălcarea atribuțiilor de serviciu și ambele contracte au fost încheiate pe termen și cu text diferit.

Prin încheierea Judecătoriei Cimișlia, sediul Basarabeasca din 26 februarie 2018, acțiunile menționate s-au conexasse într-un singur proces. (vol. II, f.d.186-187)

Prin hotărârea din 10 august 2018 a Judecătoria Cimișlia, sediul central, s-a respins acțiunea înaintată de SRL „Făclia” către Primăria s. Sadaclia și Consiliul sătesc Sadaclia, cu participarea intervenienților accesorii Prohnițchi Nicolae, Matvei Galina, Costiuc Igor și Prohnițchi Anatol, cu privire la încasarea în mod solidar de la pârâți a prejudiciului material cauzat în sumă totală de 317 147,47 lei, a taxei de stat în sumă de 9 514,42 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 9 100 lei, ca neîntemeiată.

S-a admis acțiunea înaintată de Prohnițchi Nicolae, Matvei Galina, Costiuc Igor și Prohnițchi Anatol către Consiliul sătesc Sadaclia, Primarul s. Sadaclia Baci Vasile, Comisia de licitație a Primăriei s. Sadaclia și SRL „Făclia” privind declararea nulității absolute a actelor administrative și încasarea cheltuielilor de judecare a cauzei, cu declararea nulității absolute a contractului de concesiune nr. 1 din 25 martie 2005, încheiat între Consiliul sătesc Sadaclia în persoana primarului V. Baci și SRL „Făclia” în persoana directorului Dem Vladimir, ca act administrativ ilegal în fond emis contrar prevederilor legii și cu declararea nulității absolute a

contractului fără număr din 19 ianuarie 2007 de delegare prin concesiune a gestiunii serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare, încheiat între Consiliul sătesc Sadaclia în persoana primarului V. Baciuc și SRL „Făclia” în persoana directorului Dem Vladimir, ca act administrativ ilegal în fond emis cu încălcarea procedurii stabilite.

S-a încasat în mod solidar de la Consiliul sătesc Sadaclia, Primarul s. Sadaclia Baciuc Vasile și SRL „Făclia” în beneficiul lui Prohnițchi Nicolae cheltuieli judiciare compuse din taxa de stat achitată la înaintarea acțiunii în mărime de 200 lei.

S-a încasat în mod solidar de la Consiliul sătesc Sadaclia, Primarul s. Sadaclia Baciuc Vasile și SRL „Făclia” în beneficiul lui Matvei Galina cheltuieli de asistență juridică în mărime de 2 000 lei. (vol. III, f.d. 228-229, 241-251)

La 5 septembrie 2018 Primăria și Consiliul s. Sadaclia și ulterior la 6 septembrie 2018 SRL „Făclia” au declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe.

Prin decizia din 26 septembrie 2019 a Curții de Apel Comrat, s-a respins apelul declarat de SRL „Făclia”.

S-a admis apelul declarat de Primarul s. Sadaclia, r-nul Basarabeasca.

S-a casat integral hotărârea din 10 august 2018 a Judecătorei Cimișlia, sediul central și s-a emis o hotărâre nouă prin care cererea de chemare în judecată înaintată de SRL „Făclia” s-a respins ca neîntemeiată.

Prin decizia suplimentară din 25 noiembrie 2019 a Curții de Apel Comrat, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Prohnițchi Nicolae, Matvei Galina, Costiuc Igor și Prohnițchi Anatol împotriva Consiliului sătesc Sadaclia, Primarului s. Sadaclia, Baciuc Vasile, Comisiei de licitație a Primăriei s. Sadaclia și SRL „Făclia” privind declararea nulității absolute a actelor administrative și încasarea cheltuielilor de judecare a cauzei, cu declararea nulității absolute a contractului de concesiune nr. 1 din 25 martie 2005, încheiat între Consiliul sătesc Sadaclia în persoana primarului V. Baciuc și SRL „Făclia” în persoana directorului Dem Vladimir, ca act administrativ ilegal în fond emis contrar prevederilor legii cu declararea nulității absolute a contractului fără număr din 19 ianuarie 2007 de delegare prin concesiune a gestiunii serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare, încheiat între Consiliul sătesc Sadaclia în persoana primarului V. Baciuc și SRL „Făclia” în persoana directorului Dem Vladimir, ca act administrativ ilegal în fond emis cu încălcarea procedurii stabilite.

Prin încheierea din 25 noiembrie 2019 a Curții de Apel Comrat, s-a corectat eroarea materială evidentă, admisă la redactarea deciziei motivate din 26 septembrie 2019 a Curții de Apel Comrat și anume, în textul părții motivate a deciziei sintagma „Primăria Cimișlia” s-a corectat cu sintagma „Primăria Sadaclia”.

La 1 ianuarie 2020, prin intermediul oficiului poștal, SRL „Făclia” a declarat recurs împotriva deciziei din 26 septembrie 2019 a Curții de Apel Comrat, solicitând admiterea recursului, casarea parțială a deciziei instanței de apel, în partea în care a fost respinsă cererea SRL „Făclia” și casarea integrală a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei hotărâri noi prin care să fie încasat în mod solidar din contul Primăriei s. Sadaclia și Consiliului local Sadaclia în beneficiul SRL „Făclia” suma de 317 147,47 de lei cu titlu de prejudiciu material și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea recursului a invocat că la examinarea cauzei nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele importante și a fost interpretată și aplicată eronat legea materială în partea respingerii acțiunii SRL „Făclia”.

Societatea recurentă SRL „Făclia” a remarcat că partea motivată a deciziei din 26 septembrie 2019 a Curții de Apel Comrat este identică cu partea motivată a deciziei din 26 decembrie 2018 a Curții de Apel Comrat, emisă anterior de același complet de judecată în cauza SRL „Făclia” vs. Primăria și Consiliul or. Cimișlia, iar acest fapt probează suplimentar ilegalitatea deciziei contestate.

A indicat că din analiza deciziei din 26 septembrie 2019 și deciziei din 26 decembrie 2018 a Curții de Apel Comrat este evident că acestea conțin argumente identice de respingere a acțiunii SRL „Făclia”, fapt ce demonstrează că instanța de apel nu a cercetat corespunzător cazul și a admis plagierea textului deciziei.

La 28 ianuarie 2020, Prohnițchi Nicolae, Matvei Galina, Costiuc Igor și Prohnițchi Anatol au declarat recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 26 septembrie 2019 a Curții de Apel Comrat, a deciziei suplimentare din 25 noiembrie 2019 a Curții de Apel Comrat, a încheierii din 25 noiembrie 2019 a Curții de Apel Comrat și a hotărârii din 10 august 2018 a Judecătoriei Cimișlia, sediul central, cu remiterea cauzei la rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului, recurenții Prohnițchi Nicolae, Matvei Galina, Costiuc Igor și Prohnițchi Anatol au invocat că deciziile contestate sunt ilegale și neîntemeiate și emise contrar prevederilor art. 239 din Codul de procedură civilă, deoarece concluzia instanței de apel rezultă din aplicarea incorectă a normelor de drept material și procesual și din aprecierea arbitrară și abuzivă a probelor prezentate, contrar prevederilor art. 130 din Codul de procedură civilă.

Astfel, au menționat că la 23 octombrie 2017 au depus cerere de concretizare a cererii de chemare în judecată, măbind cuantumul pretențiilor din acțiune, solicitând suplimentar declararea nulității absolute a pct. V.II și V.III.V din Decizia Consiliului local Sadaclia, r-nul Basarabeasca din 11 ianuarie 2005.

Totodată au solicitat și declararea nulității hotărârii comisiei de licitație din 10 martie 2005, privind rezultatele licitației prin care s-a dispus – transmiterea câștigătorului SRL „Făclia” din or. Cimișlia, în concesiune apeductul din s. Sadaclia raionul Basarabeasca. Mai mult, prin pct. 3.3. s-a solicitat ca contractul din 25 martie 2005 să fie anulat ca ilegal, emis contrar prevederilor legii, cu încălcarea procedurii stabilite, cu depășirea atribuțiilor primarului în sensul art. 34 din Legea nr. 123 din 18 martie 2003 privind administrația publică locală, iar prin pct. 3.4 s-a solicitat ca contractul din 19 ianuarie 2007 să fie anulat ca ilegal, emis contrar prevederilor legii cu încălcarea procedurii stabilite și în lipsa împuternicirilor transmise de Consiliul local, în sensul art. 18 din Legea nr. 123 din 18 martie 2003 privind administrația publică locală și art. 226 din Codul civil.

Însă, instanțele de judecată ierarhic inferioare, contrar prevederilor art. 238 alin. (2), art. 240 alin. (1) și (3), art. 241 din Codul de procedură civilă, nu au examinat toate capetele cererii deduse judecății și nu s-au expus în privința lor în actele de procedură emise.

La fel, au remarcat că în dispozitivul deciziei motivate din 26 septembrie 2019 a instanței de apel este indicat expres, că respinge apelul declarat de SRL „Făclia”,

cu admiterea apelului declarat de către Primarul s. Sadaclia, iar hotărârea Judecătoriei Cimișlia, sediul central din 10 august 2018 se casează integral, cu emiterea unei noi hotărâri prin care se respinge ca neîntemeiată cererea de chemare în decată înaintată de către SRL „Făclia”.

Aici au atenționat că hotărârea primei instanțe în partea respingerii acțiunii înaintate de SRL „Făclia” (pct. I din dispozitivul hotărârii) a fost contestată cu apel numai de către administrația SRL „Făclia”, iar instanța de apel în dispozitivul deciziei adoptate la 26 septembrie 2019 a indicat că se respinge apelul declarat de către directorul SRL „Făclia”, dar a casat integral hotărârea primei instanțe și astfel a intervenit ilegal în interiorul hotărârii primei instanțe adoptate pe capătul de cerere înaintat de SRL „Făclia” împotriva Consiliului sătesc Sadaclia privind repararea prejudiciului material cauzat, deoarece a dispus respingerea apelului.

Au menționat că instanța de apel poate interveni în modificarea sau anularea hotărârii primei instanțe numai în urma admiterii apelului, însă în speța dată instanța de apel inițial a respins apelul, iar ulterior a casat hotărârea, și astfel ilegal a intervenit în hotărârea primei instanțe pe acest capăt de cerere.

Totodată, au invocat că dispozitivul deciziei din 26 septembrie 2019 este în contradicție cu partea improductivă, descriptivă și motivarea ei, nu corespunde una cu alta.

Mai mult ca atât, la ședința instanței la apel din 26 septembrie 2019, când s-a pronunțat dispozitivul deciziei, s-a anunțat că în rest hotărârea primei instanțe se menține.

Recurenții Prohnițchi Nicolae, Matvei Galina, Costiuc Igor și Prohnițchi Anatol consideră că toate aceste circumstanțe constituie un alt temei de casare a deciziei din 26 septembrie 2019 a Curții de Apel Comrat.

Cu referire la decizia suplimentară din 25 noiembrie 2019 a Curții de Apel Comrat, au invocat că este diametral opusă și contrară celor pronunțate public anterior la ședința din 26 septembrie 2019, unde instanța de apel a anunțat că în rest hotărârea se menține.

În aceste condiții instanța de apel nu mai era în drept să pronunțe din oficiu o decizie suplimentară, contrară celei pronunțate anterior, fiindcă aceasta constituie o încălcare de ordin procesual, iar corectarea ei ține de competența instanței de recurs.

Mult ca atât, decizia suplimentară din 25 noiembrie 2019 a instanței de apel nu corespunde prevederilor art. 238, 239, 240, 241, 385, 289 și 390 din Codul de procedură civilă, deoarece nu conține partea descriptivă și motivarea referitor la soluția adoptată.

Ca motivare la adoptarea deciziei suplimentare din 25 noiembrie 2019, instanța a menționat doar că motivele în baza cărora a fost pronunțată soluția dată, au fost expuse în textul deciziei motivate din 26 septembrie 2019.

Au mai indicat că instanța de apel menționează în decizia din 26 septembrie 2019 că la materialele dosarului lipsesc careva probe ce ar dovedi că prin actele administrative contestate de reclamantii le sunt lezate drepturile și interesele lor și că ei ar fi consumatorii serviciilor acordate de către SRL „Făclia”, de aceea ei nu pot deține calitatea de reclamant pe dosarul dat, deoarece contractele au fost încheiate între Primăria s. Sadaclia și SRL „Făclia”.

Însă instanța de apel nu a ținut cont de faptul că actele administrative și actele juridice încheiate în cazul transmiterii apeductului în concesiune unui agent economic de drept privat, sunt acte cu caracter normativ, care se referă și produc efecte juridice în privința tuturor locuitorilor s. Sadaclia, iar acțiunea înaintată în judecată s-a solicitat recunoașterea nulității absolute a actelor juridice, care poate fi invocată de oricine.

Prin urmare, recurenții consideră că le-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil, dreptul la accesul liber la justiție garantat de Convenția Europeană a Drepturilor Omului și art. 20 din Constituție.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Comrat a expediat participanților la proces decizia 26 septembrie 2019 la 5 noiembrie 2019 (vol. IV, f.d. 121), iar decizia suplimentară din 25 noiembrie 2019 la 27 noiembrie 2019 (vol. IV, f.d. 151).

Potrivit avizelor de recepție anexate la dosar (vol. IV, f.d. 126, 161) societatea recurentă SRL „Făclia” a recepționat deciziile instanței de apel la 8 noiembrie 2019 și, respectiv, la 5 decembrie 2020, de către recurenții Nicolae Prohnițchi, Galina Matvei, Igor Costiuc și Anatol Prohnițchi fiind recepționate la 8 noiembrie 2019 și 2 decembrie 2019 (vol. IV, f.d. 128-129, 132-133, 155-157, 159)

Astfel, se constată că recursurile au fost declarate în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 19 februarie 2020 în adresa intimaților a fost expediată copia recursurilor declarate cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței. Însă, intimații nu și-au valorificat dreptul procedural respectiv și nu au depus referință.

Prin încheierea din 18 martie 2020 a Curții Supreme de Justiție, recursurile declarate de SRL „Făclia” și de Nicolae Prohnițchi, Galina Matvei, Igor Costiuc și Anatol Prohnițchi a fost considerate admisibile.

În conformitate art. 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Conform art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Art. 444 din Codul de procedură civilă, prevede că recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral

decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Verificând materialele cauzei, în raport cu argumentele invocate în recursuri și în coroborare cu normele de drept aplicabile la caz, Colegiul consideră că acestea urmează a fi admise, cu casarea integrală a deciziei din 26 septembrie 2019 a Curții de Apel Comrat, deciziei suplimentare din 25 noiembrie 2019 a Curții de Apel Comrat și încheierii din 25 noiembrie 2019 a Curții de Apel Comrat și remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din considerentele ce succed.

Din suportul probatoriu prezent la materialele cauzei, Colegiul constată că la 27 decembrie 2016, SRL „Făclia” s-a adresat în instanța de judecată cu cerere de chemare în judecată, ulterior concretizată prin cererile din 9 iunie 2017 și 12 ianuarie 2018, împotriva Primăriei s. Sadaclia și Consiliul sătesc Sadaclia, cu privire la repararea prejudiciului material, încasarea penalităților și a venitului ratat și compensarea cheltuielilor de judecată.

La 7 aprilie 2017, Prohnițchi Nicolae, Matvei Galina, Costiuc Igor și Prohnițchi Anatol au depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliul sătesc Sadaclia, Primarului s. Sadaclia – Baciu Vasile și SRL „Făclia”, solicitând declararea nulității absolute a contractului încheiat între Primarul s. Sadaclia și SRL „Făclia” în persoana lui Dem Vladimir din 25 martie 2005 privitor la transmiterea în concesiune a apeductului pe termen de 25 ani, încheiat contrar prevederilor legii cu intenția de a ascunde un alt act juridic și cu încălcarea limitei împuternicirilor; declararea nulității absolute a contractului încheiat între primarul s. Sadaclia și SRL „Făclia” în persoana lui Dem Vladimir din 19 ianuarie 2007 privitor la delegarea prin concesiune a gestiunii serviciilor privind alimentarea cu apă pe termen de 20 ani, încheiat contrar prevederilor legii cu intenția de a ascunde un alt act juridic și cu încălcarea limitei împuternicirilor, cu aducerea părților în poziția inițială. (vol. II, f.d. 3-4)

Ulterior, la 23 octombrie 2017, Prohnițchi Nicolae, Costiuc Igor, Prohnițchi Anatol și reprezentantul reclamantei Matvei Galina – avocatul Stănescu Valeriu, au depus cerere de concretizare a cererii de chemare în judecată, fiind menționați în calitate de pârâți Consiliul sătesc Sadaclia, Primarul satului Sadaclia - Baciu Vasile, Comisia de licitație a Primăriei s. Sadaclia, și SRL „Făclia”, prin care au solicitat: declararea nulității absolute a pct. V.II și V.III.V din Decizia Consiliului local Sadaclia, r-nul Basarabeasca din 11 ianuarie 2005; a hotărârii comisiei de licitație din 10 martie 2005, privind rezultatele licitației prin care s-a dispus – transmiterea câștigătorului SRL „Făclia” din or. Cimișlia, în concesiune apeductul din s. Sadaclia raionul Basarabeasca; a contractului încheiat între Primarul s. Sadaclia și SRL „Făclia” în persoana lui Dem Vladimir din 25 martie 2005 privitor la transmiterea în concesiune a apeductului pe termen de 25 ani; a contractului încheiat între primarul s. Sadaclia și SRL „Făclia” în persoana lui Dem Vladimir din 19 ianuarie 2007 privitor la delegarea prin concesiune a gestiunii serviciilor privind alimentarea cu apă pe termen de 20 ani. (vol. II f.d.104-108)

Prin încheierea Judecătoriei Cimișlia, sediul Basarabeasca din 26 februarie 2018, acțiunile menționate s-au conexas într-un singur proces. (vol. II, f.d.186-187)

Judecând cauza, prima instanță prin hotărârea din 10 august 2018 a Judecătoria Cimișlia, sediul central, a respins ca neîntemeiată acțiunea înaintată de SRL „Făclia”

împotriva Primăria s. Sadaclia și Consiliul sătesc Sadaclia, intervenienți accesorii Prohnițchi Nicolae, Matvei Galina, Costiuc Igor și Prohnițchi Anatol, cu privire la încasarea în mod solidar de la pârâți a prejudiciului material cauzat în sumă totală de 317 147,47 lei, a taxei de stat în sumă de 9 514,42 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 9 100 lei.

A admis acțiunea înaintată de Prohnițchi Nicolae, Matvei Galina, Costiuc Igor și Prohnițchi Anatol împotriva Consiliul sătesc Sadaclia, Primarul s. Sadaclia Baci Vasile, Comisia de licitație a Primăriei s. Sadaclia și SRL „Făclia” privind declararea nulității absolute a actelor administrative și încasarea cheltuielilor de judecare a cauzei, cu declararea nulității absolute a contractului de concesiune nr. 1 din 25 martie 2005, încheiat între Consiliul sătesc Sadaclia în persoana primarului V. Baci și SRL „Făclia” în persoana directorului Dem Vladimir, ca act administrativ ilegal în fond emis contrar prevederilor legii și cu declararea nulității absolute a contractului fără număr din 19 ianuarie 2007 de delegare prin concesiune a gestiunii serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare, încheiat între Consiliul sătesc Sadaclia în persoana primarului V. Baci și SRL „Făclia” în persoana directorului Dem Vladimir, ca act administrativ ilegal în fond emis cu încălcarea procedurii stabilite.

S-a încasat în mod solidar de la Consiliul sătesc Sadaclia, Primarul s. Sadaclia Baci Vasile și SRL „Făclia” în beneficiul lui Prohnițchi Nicolae cheltuieli judiciare compuse din taxa de stat achitată la înaintarea acțiunii în mărime de 200 lei.

S-a încasat în mod solidar de la Consiliul sătesc Sadaclia, Primarul s. Sadaclia Baci Vasile și SRL „Făclia” în beneficiul lui Matvei Galina cheltuieli de asistență juridică în mărime de 2 000) lei. (vol. III, f.d.228-229, 241-251)

Ca urmare a examinării cererilor de apel, instanța de apel, prin decizia din 26 septembrie 2019 a Curții de Apel Comrat, a respins apelul declarat de SRL „Făclia”, a admis apelul declarat de Primarul s. Sadaclia, r-nul Basarabeasca, a casat integral hotărârea din 10 august 2018 a Judecătoriei Cimișlia, sediul central și a emis o hotărâre nouă prin care a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de SRL „Făclia”.

Iar, prin decizia suplimentară din 25 noiembrie 2019 a Curții de Apel Comrat, instanța de apel a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Prohnițchi Nicolae, Matvei Galina, Costiuc Igor și Prohnițchi Anatol împotriva Consiliului sătesc Sadaclia, Primarului s. Sadaclia Baci Vasile, Comisiei de licitație a Primăriei s. Sadaclia și SRL „Făclia” privind declararea nulității absolute a actelor administrative și încasarea cheltuielilor de judecare a cauzei, cu declararea nulității absolute a contractului de concesiune nr. 1 din 25 martie 2005, încheiat între Consiliul sătesc Sadaclia în persoana primarului V. Baci și SRL „Făclia” în persoana directorului Dem Vladimir, ca act administrativ ilegal în fond emis contrar prevederilor legii cu declararea nulității absolute a contractului fără număr din 19 ianuarie 2007 de delegare prin concesiune a gestiunii serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare, încheiat între Consiliul sătesc Sadaclia în persoana primarului V. Baci și SRL „Făclia” în persoana directorului Dem Vladimir, ca act administrativ ilegal în fond emis cu încălcarea procedurii stabilite.

Prin încheierea din 25 noiembrie 2019 a Curții de Apel Comrat, s-a corectat eroarea materială evidentă, admisă la redactarea deciziei motivate din 26 septembrie

2019 a Curții de Apel Comrat și anume, în textul părții motivate a deciziei sintagma „Primăria Cimișlia” s-a corectat cu sintagma „Primăria Sadaclia”.

Judecând recursul, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Art. 118 alin. (3) din Codul de procedură civilă stipulează că, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu dispozițiile art. 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

Conform art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărîrea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședința de judecată.

La rândul său, art. 240 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă prevede că, la deliberarea hotărîrii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii.

Instanța judecătorească adoptă hotărîrea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

Prin prisma art. 241 alin. (1-6) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească adoptă hotărîrea în numele legii.

În conformitate cu art. 373 alin. (1), (2), (5) din Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Hotărîrea judecătorească constă din partea introductivă și partea dispozitivă. În cazurile prevăzute la art. 236 alin. (5), hotărîrea judecătorească constă din partea introductivă, partea descriptivă, motivare și dispozitiv. Fiecare parte a hotărîrii se evidențiază separat în textul acesteia.

În partea introductivă se indică locul și data adoptării, denumirea instanței care o pronunță, numele membrilor completului de judecată, al grefierului, al părților și al celorlalți participanți la proces, al reprezentanților, obiectul litigiului și pretenția înaintată judecății, mențiunea despre caracterul public sau închis al ședinței.

În partea descriptivă se indică succint pretențiile reclamantului, obiecțiile pârâtului și explicațiile celorlalți participanți la proces.

În motivare se indică: circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

Dispozitivul cuprinde concluzia instanței judecătorești privind admiterea sau respingerea integrală sau parțială a acțiunii, repartizarea cheltuielilor de judecată, calea și termenul de atac al hotărârii.

În altă ordine de idei Colegiul notează că Codul de procedură civilă consacră principiul general după care orice hotărâre judecătorească trebuie să fie motivată și să reprezinte premisa pentru soluția din dispozitiv. Aceasta dispoziție este edictată atât în interesul unei bune administrări a justiției și încrederii ce trebuie să inspire justițiabililor, cât și pentru a se da instanțelor superioare posibilitatea de a controla judecata primelor instanțe.

Pentru satisfacerea acestui principiu, judecătorii fondului sunt datori să arate motivele de fapt și de drept care au format convingerea lor, să enunțe cele constatate și dovezile care au determinat-o.

Astfel, pentru ca hotărârea judecătorească să corespundă acestor cerințe, instanța de judecată, primordial, trebuie să identifice obiectul acțiunii civile, care-l formează pretențiile reclamantului față de pârât, adresate instanței de judecată în scopul apărării propriilor drepturi și care reies din raportul material-litigios și în privința cărora instanța de judecată urmează să se expună prin hotărâre.

Respectiv, instanței de judecată îi revine o deosebită atenție de a determina raportul material-litigios dintre părți întru constatarea corectă a specificului obiectului acțiunii civile și temeiului acestuia.

Subsecvent identificării raporturilor dintre părți, instanța de judecată urmează să stabilească obiectul probațiunii în cauza dedusă judecății, circumstanță care presupune în sine conturarea faptelor juridice prin care se justifică pretențiile și obiecțiile părților și fără de care este imposibilă soluționarea justă a litigiului.

La capitolul legalității hotărârilor instanței de judecată, CtEDO a statuat în repetate rânduri necesitatea motivării hotărârilor, unde funcția unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse. CtEDO a menționat că este motivată în mod corespunzător o decizie care permite părților să facă uz efectiv de dreptul lor de a face apel (Hirvisaari vs. Finlanda).

Instanțele judecătorești sunt obligate să-și motiveze soluțiile și concluziile, să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre.

În acest sens se reține că actul judecătorec trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cerințele și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce în speță lipsește.

În prezenta cauză, toate solicitările au fost expuse de reclamantii Prohnițchi Nicolae, Costiuc Igor, Prohnițchi Anatol și Matvei Galina în cererea de chemare în judecată și cererea de concretizare a cerințelor din 23 octombrie 2017.

Însă că contrar prevederilor legale sus reținute, hotărârile judecătorești pronunțate de instanțele ierarhic inferioare nu satisfac criteriile legalității și temeiniciei unui act judecătoresc deoarece nu relevă nici o concluzie asupra pretențiilor reclamantilor Prohnițchi Nicolae, Costiuc Igor, Prohnițchi Anatol și Matvei Galina cu privire la declararea nulității absolute a pct. V.II și V.III.V din Decizia Consiliului local Sadaclia, r-nul Basarabeasca din 11 ianuarie 2005 și a hotărârii comisiei de licitație din 10 martie 2005, privind rezultatele licitației prin care s-a dispus – transmiterea câștigătorului SRL „Făclia” din or. Cimișlia, în concesiune apeductul din s. Sadaclia raionul Basarabeasca, deși acestea cu certitudine au fost înaintate și susținute în judecată.

Colegiul conchide că prin emiterea unor hotărâri superficiale, poate fi pusă în pericol însăși substanța dreptului individului la un proces echitabil în aspectul accesului la justiție garantat de art. 6 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, prerogativă care prezumă dreptul la o hotărâre motivată, instanța judecătorească fiind obligată a se expune asupra tuturor pretențiilor invocate de către acesta.

Or, în cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit la cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat acțiunea posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a dreptului la un proces echitabil (cauza CEDO Hiro Balani vs. Spania, hotărârea din 9 decembrie 1994).

Ținând cont de imposibilitatea instanței de recurs de a corecta respectivele omisiuni și accentuând inexistența temeiurilor legale pentru a remite pricina spre rejudecare în instanța de fond (art. 432 alin. (3) lit. d) și f) din Codul de procedură civilă), Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție concluzionează asupra necesității remiterii cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că s-a constatat că hotărârile judecătorești pronunțate nu satisfac standardele procedurale ale legalității și temeiniciei unui act judecătoresc, omisiune care nu poate fi corectată de către instanța de recurs și având în vedere lipsa temeiurilor legale de a restitui cauza spre rejudecare în prima instanță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursurile declarate de SRL „Făclia” și de Nicolae Prohnițchi, Galina Matvei, Igor Costiuc și Anatol Prohnițchi, a casa integral decizia din 26 septembrie 2019 a Curții de Apel Comrat, decizia suplimentară din 25 noiembrie 2019 a Curții de Apel Comrat și încheierea din 25 noiembrie 2019 a Curții de Apel Comrat și a remite cauza spre rejudecare în instanța de apel, la Curtea de Apel Comrat, în alt complet de judecată.

La rejudecare, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, să verifice circumstanțele importante, probele administrate și reexaminând cauza să emită o hotărâre legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admit recursurile declarate de Societatea cu Răspundere Limitată „Făclia” și de Nicolae Prohnițchi, Galina Matvei, Igor Costiuc și Anatol Prohnițchi.

Se casează decizia din 26 septembrie 2019 a Curții de Apel Comrat, decizia suplimentară din 25 noiembrie 2019 a Curții de Apel Comrat și încheierea din 25 noiembrie 2019 a Curții de Apel Comrat, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Făclia” împotriva Primăriei satului Sadaclia, raionul Basarabeasca și Consiliului sătesc Sadaclia, raionul Basarabeasca, intervenienți accesorii Nicolae Prohnițchi, Galina Matvei, Igor Costiuc și Anatol Prohnițchi, cu privire la repararea prejudiciului material, încasarea penalităților și a venitului ratat și compensarea cheltuielilor de judecată și cererea de chemare în judecată depusă de Nicolae Prohnițchi, Galina Matvei, Igor Costiuc și Anatol Prohnițchi împotriva Consiliului sătesc Sadaclia, raionul Basarabeasca, Primarului satului Sadaclia, raionul Basarabeasca - Baci Vasile, Comisiei de licitație a Primăriei satului Sadaclia, raionul Basarabeasca și Societății cu Răspundere Limitată „Făclia” cu privire la contestarea actelor administrative, declararea nulității contractelor și compensarea cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța apel, la Curtea de Apel Comrat, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Dumitru Mardari